

SOCIALE INCLUSIE – BELGIË:

De kunst van veerkracht

SAMENVATTING

Meerjarenprogramma voor asielzoekers en migranten, sinds 2017 in België, in samenwerking met Fedasil, het Belgisch Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers, en het Belgische Rode Kruis.

Waar

Fedasil en Rode Kruiscentra in heel België

Wanneer

Lopend sinds 2017

Soort missie

Groepsinterventies
creatieve therapie
Op kunst gebaseerde
capaciteitsopbouw &
trainingen

Deelnemers

Asielzoekers en
migranten
Kinderen, niet-
begeleide minderjarigen en
volwassenen

CONTEXT EN DOELSTELLINGEN

De situatie van gedwongen migratie van mensen die in Europa aankomen, vaak op gevaarlijke en riskante manieren, is geen nieuw fenomeen. De zoektocht naar veiligheid, geconfronteerd met vervolging en conflicten, of de zoektocht naar economische zekerheid heeft veel mensen doen besluiten om naar Europa te verhuizen.

Asielzoekers dragen vaak ernstige psychologische en psychosociale gevolgen door gebeurtenissen en omstandigheden in hun plaats van herkomst en door het migratie- en aanpassingsproces. Er is een grote impact op kinderen en niet-begeleide minderjarigen die te maken krijgen met een situatie die niet past bij hun ontwikkelingsfase en omdat ze zich in een bepalende evolutieperiode van hun identiteits- en persoonlijkheidsontwikkeling bevinden.

Verschillende studies en onze eigen ervaring en die van onze partners tonen aan dat asielzoekers moeten werken aan emotionele regulatie en copingstrategieën om zich aan te passen aan een migratieproces, rekening houdend met alle verliezen die ze moeten verwerken en de behoefte aan het creëren van een sociaal ondersteuningsnetwerk.

IMPACT

THE RED PENCIL (EUROPE)

Boulevard St-Michel, 47 B-1040 Brussels BELGIUM

www.redpencil.org – rpe@redpencil.org

When we rescue the child,
we save the adult

Zoals het programma in Spanje, heeft dit Belgische programma, dat wordt uitgevoerd in samenwerking met Fedasil en het Rode Kruis, vanaf het begin veel asielzoekers (van wie sommigen uit Oekraïne) geholpen.

Een van de Red Pencil creatief therapeuten, die creatieve groepstherapie sessies gaf aan jonge, voornamelijk Afghaanse mannen, doet verslag van haar ervaring:

“Nadat ik wat informatie over de groep had verzameld, noemde ik deze cyclus “Een plek om samen te zijn”. Het bleek een zeer accurate naam te zijn die het gevoel van vertrouwen en saamhorigheid in de groep goed weergaf.

Als creatief therapeut, gespecialiseerd in trauma-geïnformeerde en cultureel gevoelige zorg, werk ik vaak met mensen van verschillende nationaliteiten en culturen. Dit was echter mijn eerste therapeutische ervaring met een groep jonge mannen. Voorafgaand aan het project vond ik het een uitdaging om me voor te stellen hoe ik me met die groep zou kunnen verbinden. Tot mijn eigen verbazing had ik aanvankelijk moeite met het identificeren van thema's en kunstrichtlijnen die we samen konden verkennen. Desalniettemin bleef mijn houding nieuwsgierig, open en ontvankelijk.

Alle twijfels verdwenen zodra ik deel werd van de groep en op een natuurlijke manier een band kreeg met de deelnemers. Kunst heeft ons geleidelijk geholpen om wederzijds vertrouwen te krijgen, alternatieve manieren te vinden om ons uit te drukken en woordeloos te communiceren, en een grote nieuwsgierigheid naar elkaar te ontwikkelen. Ik begreep al snel dat flexibiliteit en improvisatievermogen mijn grootste troeven waren in de gegeven situatie. Stap voor stap en sessie na sessie verdiepte onze therapeutische relatie zich. Dat voelde heel ontroerend en belonend. Van begin tot eind zou ik onze “plek om samen te zijn” beschrijven als levendig, open, uitnodigend, accepterend, speels, nieuwsgierig, niet-oordelend, flexibel, veilig en troostend.

Als ik terugkijk op deze cyclus, zou ik zeggen dat het heel bijzonder was en een grote invloed had op mijn beeld van jonge mannen. Het raakte me om de begunstigden openlijk te horen spreken over hun gebroken harten, terwijl ze in het creatieve proces doken. Ik voelde me bevoorrecht dat ik hun verdriet, angsten, kleine vreugdes en speelse ideeën mocht delen. Wat ik van hen leerde was om mezelf (en anderen) toestemming te geven om kracht te tonen en tegelijkertijd kwetsbaar te blijven. Hoe moeilijk en pijnlijk sommige verhalen ook waren die we tijdens de cyclus onderzochten, er kwam ook veel vreugde, spontaniteit en veerkracht naar boven tijdens onze tijd samen. Al die momenten zijn me bijgebleven en hebben een plekje in mijn hart gekregen. Ze openden ook nieuwe mogelijkheden voor mijn therapeutische praktijk. In het bijzonder werk ik nu met een aantal nieuwe mannelijke cliënten.

Samenvattend wil ik mijn dank uitspreken aan The Red Pencil voor het vertrouwen in mijn therapeutische vaardigheden en voor de mogelijkheid om mij verder te ontwikkelen als creatief therapeut. Tegelijkertijd wil ik benadrukken dat creatieve therapie een enorm potentieel heeft om mensen in beweging te helpen meer veerkracht, herstel en vrede te vinden. Om zich beter te leren uitdrukken. Om hun hulpbronnen te omarmen en zich weer waardig te voelen. Om gehoord en gezien

THE RED PENCIL (EUROPE)

Boulevard St-Michel, 47 B-1040 Brussels BELGIUM

www.redpencil.org – rpe@redpencil.org

When we rescue the child,
we save the adult

te worden. Het geheim van de kunst ligt volgens mij in het vermogen om mensen van verschillende nationaliteiten en culturen met elkaar te verbinden op een gewone menselijke manier die eigen is aan ons allemaal. Als we kunst maken, wordt het gemakkelijker om contact te maken met anderen, stereotypen en koloniserende houdingen los te laten, ontvankelijker te worden en beter te begrijpen wat we hebben of wat we missen. Een duik in het creatieve proces kan iets in ons wakker maken dat mij tijdloos, universeel en helend lijkt. Ons natuurlijk vermogen om samen kunst te maken kan dan veranderen in een kostbaar geschenk van saamhorigheid en verbondenheid. Het is ook een geschenk van respect, waardigheid en liefde aan de mensheid.

In tijden van oorlog en crisis kan kunst één van onze grootste hulpbronnen zijn. Ik voel me vereerd dat ik creatieve therapie-interventies mag aanbieden aan organisaties die begrijpen dat als er niet veel hoop meer is, we ons tot de kunst kunnen wenden om die hoop te herstellen en een plek te vinden waar we thuishoren door middel van beelden, beweging, verhalen en stilte.”